

היום נלמד בעזרת ה':

שבת דף עה

הקורע על מנת לתפור: מלאכה זו היתה במשכן, שכן יריעה שנפלה בה תולעת ועשתה בה נקב עגול, היו קורעים את היריעה למעלה ולמטה ממקום הנקב, ותופרים אותה.

הלכות שאמר רב זוטרא משמו של רב:

(1) המותח חוט של תפירה בשבת חייב. כלומר בגד תפור, והתפרדו שני חלקי הבגד זה מזה, והוא מותח את החוט להדק את חלקי הבגד זה לזה, זוהי תפירתו וחייב.

(2) הלומד דבר אחד מן המגוש (= מין המסית אנשים לעבוד עבודה זרה) חייב מיתה, ואפילו דבר תורה אסור ללמוד ממנו.

(3) היודע לחשב תקופות ומזלות ואינו מחשב, אסור לומר שמועה משמו.

אמגושא: לדעת רב זהו מין המסית אנשים לעבוד עבודה זרה ומגדף תמיד את השם, ולדעת שמואל זהו מכשף.

מצוה על האדם לחשב תקופות ומזלות, שנאמר "וּשְׁמַרְתֶּם וַעֲשִׂיתֶם כִּי הוּא חֻכְמַתְכֶם וּבִינְתְּכֶם לְעֵינֵי הָעַמִּים אֲשֶׁר יִשְׁמְעוּן אֶת כָּל הַחֻקִּים הָאֵלֶּה וְאָמְרוּ רַק עִם חֻכְם וְנָבוֹן הֲגֹי הַגְּדוֹל הַזֶּה", וחשוב תקופות ומזלות היא חכמה הניכרת לעמים, שאומר על פי הילוך החמה והמזלות 'שנה זו גשומה או שחונה' וכך אכן קורה.

הצד צבי וכו': הצד חילזון והפוצעו (= דוחקו בידיו כדי שיצא דמו בשביל לעשות ממנו תכלת), חייב רק חטאת אחת משום צידה, ואינו חייב על הפציעה. רבי יהודה מחייב אף על הפציעה, שפציעה בכלל דישה (= שמפרק את דמו ממנו כמו שמפרק את התבואה מהקש שלה שהו מלאכת דש'). ולדעת רבנן דישה שייכת רק בגידולי קרקע.

הגמרא מקשה מדוע לדעת חכמים אינו חייב גם משום נטילת נשמה? רבי יוחנן מתרץ שמדובר שפצעו לאחר שמת. רבא מתרץ שאף אם פצעו כשהוא חי הוא פטור, משום שהוא 'מתעסק', שהרי אינו מתכוון שהחילזון ימות. ואף שב'פסיק רישא' (= ראה ביאור ב'מושגים בדף') מודה רבא שהוא חייב ואין הוא נחשב ל'מתעסק', כאן הוא פטור כיון

(המשך בדף הבא ↓)

(המשך מדף קודם ↑)

שהוא מתכוון וטורח שהחילזון לא ימות משום שדמו של חילזון חי יותר טוב מדמו של חילזון מת, וב'פסיק רישא' שהוא חייב מדובר שלא אכפת לו אם הוא ימות ורק אינו מכוון לכך.

השוחטו: משום איזה מלאכה השוחט חייב (שהרי לא מצאנו שחיטה במלאכת במשכן)? לדעת שמואל חייב משום נטילת נשמה (= מלאכה זו היתה במשכן באילים המאדמים, בתחש, ובחילזון). ולדעת רב חייב אף משום צובע. ואף שהצובע דבר שאין דרך לצובעו פטור, כאן נוח לו לשוחט שבית השחיטה יהיה צבוע בדם, כדי שיראו אנשים שהיא נשחטה היום ויבואו לקנות ממנו.

המולחו והמעבדו: לדעת רבי יוחנן וריש לקיש יש להכניס את מלאכת שירטוט (= סימון לצורך חיתוך) במקום אחד מהם, שהרי מולח ומעבד זה אותה מלאכה.

לדעת רבה בר רב הונא המולח בשר חייב משום מעבד, ורק כשמולחו בכמות מרובה כגון שצריך אותו לדרך, אבל כשמולחו לאוכלו בביתו נותן בו מעט מלח ואין זה מעבד, ולדעת רבא אין עיבוד באכלין.

הממחקו והמחכתו: המחליק את הקרקע בין עמודי האכסדרא, וכן המורח משחה על רטיה, חייב משום ממחק.

המשייף ראשי כלונסות חייב משום מחתך (= חיתוך לפי מידה).

המסתת את האבן, וכן הצר צורה בבלי (העומד לכך כדי לנאותו), וכן המנפח זכוכית שהותכה ועושה ממנה כלי, חייב משום 'מכה בפטיש' (= גמר מלאכה). וכן המוציא ראשי חוטים התלויים בבגד או קיסמים שנארגו בבגד בטעות והוא מקפיד עליהם, חייב משום 'מכה בפטיש'. וכל מעשה שיש בו גמר מלאכה הרי הוא בכלל מלאכת 'מכה בפטיש'.

הכותב שתי אותיות: בקרשי המשכן היו כותבים שתי אותיות - אות אחת בקרש אחד ואות אחת בקרש הסמוך לו, כדי שלאחר שפרקו אותו ורוצים שוב להקימו ידעו להרכיב אותו באותו הסדר.

(המשך בדף הבא ↓)

(המשך מדף קודם ↑)

כתב את גדולה שהיה אפשר לכתוב במקומה שתי אותיות - פטור. מחק את גדולה ויש במקומה מקום לכתוב שתי אותיות - חייב, משום שמלאכת מוחק היא כשמוחק על מנת לכתוב שתי אותיות.

שנינו בסיום המשנה לעיל: "הרי אלו אבות מלאכות ארבעים חסר אחת". "הרי אלו" בא ללמדנו שאם עשה אב מלאכה ואת התולדה שלו מביא חטאת רק על האב ולא על התולדה, וזה לא כשיטת רבי אליעזר שמחייב על התולדה עם האב.

משנה: עוד כלל אחר אמרו באיסור הוצאה מרשות לרשות: כל הכשר להצניע (= מין שעשוי לצורך האדם), ומצניעים כמוהו (= יש בו שיעור שדרך האנשים להצניע), אם הוציאו בשבת חייב חטאת. וכל שאינו כשר להצניע, או שהדרך להצניעו אבל אין בו שיעור הראוי להצניע, אם הוציאו בשבת חייב רק המצניעו, מפני שאצלו הוא חביב, אבל שאר האנשים שהוציאוהו פטורים.

גמרא: לדעת רב פפא דם נדה נחשב כדבר שלא כשר להצניע, משום שהוא לא ראוי ליתנו אפילו לחתול, כיון שהמאכיל דם האדם לחתול נעשה חלש. לדעת מר עוקבא עצי אשרה (= של עבודה זרה) נחשבים כדבר שלא כשר להצניע, הואיל והם אסורים בהנאה וחייב לאבדם.

משנתנו היא לא כרבי שמעון שסובר ששיעורים אלה נאמרו רק לאדם שדרכו להצניע בשיעור זה, אבל עשיר שאין דרכו להצניע בשיעור זה, אם הוציאו פטור. וזה לא כמשנתנו ששיעור ההוצאה נקבע על פי מה שראוי לרוב האנשים.

מושגים בדף

פסיק רישא: האומר אחתוך את ראש הבהמה הזו בשבת ואינו רוצה שהיא תמות, חייב. שהרי אי אפשר שהבהמה לא תמות, והרי זה כמי שמתכוון לכך ואינו נחשב "למתעסק". ולכאורה כך היה צריך להיות הדין בחילון - שאף שאינו מכון שימות הרי וודאי שהוא ימות ואין זה 'מתעסק'.